

Дмитро КАЗНАЧЕСЬВ,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Дмитро БОДИРЄВ,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ

У більшості країн Європейського Союзу, а також інших розвинених країнах світу масові заходи (спортивні, культурно-видовищні, релігійні і, що особливо важливо для України, політичні, тощо) характеризуються високим ступенем законодавчої урегульованості та впорядкованості, належним рівнем публічної безпеки й порядку. Вагому роль у цьому процесі відіграють органи поліції, на які, як правило, безпосередньо покладається функція забезпечення публічної безпеки та порядку, у т.ч. і під час проведення масових заходів. Проте, поліції різних країн притаманні свої особливості, форми й методи діяльності, що обумовлює необхідність вивчення зарубіжного досвіду забезпечення поліцією публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів з метою його вдосконалення в Україні.

Масові заворушення на сьогодні все більше розповсюджуються в нашому суспільстві. Причинами цього є нестабільна політична, економічна, соціальна ситуація в нашій державі. Специфікою масових заворушень є те, що в більшості випадках вони носять агресивний та не прогнозований характер.

Ознаками заворушень, як правило, є непередбачуваність, неконтрольованість, спонтанність, розгортання на тлі масового емоційного зараження, численна кількість учасників. Масові заворушення можуть проводитися з метою знищення майна, підпалів чи захоплення будівель, чинення опору представникам органів влади, заподіяння шкоди здоров'ю громадян, проте не завжди для заворушень такого формату притаманний деструктивний характер.

Організація масових заворушень є найнебезпечнішою формою кримінального правопорушення.

Кульмінація розгортання масових заворушень передбачає стадні інстинкти, відчуття колективної сили та могутності, відчуття анонімності та безкарності – все це та інше звужує свідомість особи, й вона, підкоряючись масовому настрою (масовому психозу), веде себе безвідповідально [3, с. 123-125].

Для припинення вчинення масових заворушень визначальне значення становить переговорна діяльність із об'єктами ініціювання масового заворушення, а саме: поліцейських та організаторів проведення масового заходу.

Переговорна діяльність під час вчинення спонтанних масових заворушень має на меті:

- висунення переконливих вимог щодо припинення масових заворушень;
- роз'яснення громадянам їхніх прав та обов'язків;
- пояснення громадянам підстав та порядку забезпечення публічної безпеки та порядку [1].

Якщо мирні масові заходи вийшли з під контролю та переросли у масові заворушення, поліцейські, під час спілкування з організаторами та учасниками масових заворушень мають дотримуватися наступних етапів переговорного процесу:

- уточнити позиції та інтереси учасників масових заворушень;
- створити сприятливий діловий настрій на перебіг процесу спілкування;
- окреслити власні позиції щодо предмета переговорів, які повинні базуватися на вимогах нормативно-правових актів України.

Також поліцейський має демонструвати впевненість, внутрішню силу та перевагу, не провокувати конфлікт. Всі вимоги повинні базуватися на нормах законодавчих актів та дотриманні прав людини. На додачу, поліцейський у жодному разі не повинен захищатися чи виправдовуватися на агресивні напади як організатора, так і учасників масового заходу, адже яскраво виражена агресія з боку поліцейського ще більше заводить до вчинення протиправних намірів

Поліцейський має зосереджувати увагу на тому, що натовп спроможний піти за будь-яким ініціатором, який владним тоном та розпорядженнями надає чіткі вказівки та розпорядження щодо протиправних діянь. В такому разі, з боку поліцейського вимагається дотримання наступних рекомендацій:

- не провокувати агресію натовпу;
- уникати погроз та залякувань щодо застосування вогнепальної зброї чи спеціальних засобів;
- виражати негативне ставлення стосовно поведінки та висловлювань осіб, які беруть участь у масовому заході;
- активізувати дискусію з кимось одним із натовпу;
- у випадку недостатності підстав для затримання за замах організації масового заворушення, доцільно проводити превентивні бесіди з організаторами з метою недопущення розгортання масового заворушення з протиправними намірами, роз'яснювати з приводу настання кримінальної відповідальності за замах організації масового заворушення [2].

Якщо мирні масові заходи переростають у масові заворушення, що супроводжуються погромами, підпалами, нанесенням тілесних ушкоджень та грубим порушенням громадського порядку, у такому разі, керівниками територіальних органів поліції ухвалюється рішення про примусове припинення масових заходів у спосіб застосування спеціальних засобів та фізичної сили визначених законом України «Про Національну поліцію» та з дотриманням прав людини.

Список використаних джерел:

1. Оверченко Д.Г. Тактико психологічні особливості проведення поліцейськими переговорів під час масових заворушень: науково практичні рекомендації [за загал. ред. О.М. Цільмак] Одеса: ОДУВС, 2018. С. 187-188.
2. Оверченко Д.Г. Тактико-психологічні особливості переговорів з різними категоріями організаторів масових заворушень. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 4. с. 19-28.
3. Заросило В.В. Теорія масових заходів та їх вплив на громадську безпеку. Наукові праці МАУП, 2014. Вип. 42. С. 122-126.

Василь ПОЛИВАНЮК,
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА
ЦИВІЛЬНОЇ ОСОБИ НА ВОГНЕПАЛЬНУ ЗБРОЮ**

Розглядаючи даний аспект, хотілось би акцентувати увагу на тому, що обрана нами проблематика є доволі вагомою та актуальною як у теоретичному, так і у практичному сенсі. Одним із факторів, який неопосередковано обумовлює прийняття певних законопроектів щодо легалізації вогнепальної зброї серед цивільного населення є велике бажання останніх захищати суверенітет та кордони нашої держави. Починаючи з 2014 року, а на початку повномасштабного вторгнення росії на територію України 2022 року в пунктах територіального центру комплектування та в пунктах запису до територіальної оборони можна було спостерігати величезні черги бажаючих записатися до лав ЗСУ.

Влада України вирішила залучити населення до відсічі збройної агресії росії проти України. Так, було прийнято ряд законопроектів, які дозволять цивільному населенню мати вогнепальну зброю. У свою чергу, перед цим було проведене опитування в додатку «Дія», яке показало, що 22 % осіб категорично проти вільного обігу вогнепальної зброї; 19 % вважають, що